

Gyurkó Csilla, Lajtha jogörököse laudációja Bara Hajnalról, a 2021-es Lajtha-díj kitüntetettjéről

(A laudáció teljes szövege)

Hírek szerint sosem látott mértékben nőtt meg a video- és zenei tartalomszolgáltatók forgalma az elmúlt időszakban. Ha nehézségekbe ütközünk, bajban vagyunk, sokszor fordulunk a zenéhez: népdalaink, népzeneink végigkísérnek bennünket a bölcsőtől a munkán, szerelmen át az elmúlásig és a gyászig.

Az elmúlt néhány évtizedben sosem volt még ilyen nagy igény arra, hogy megnyugvást találjunk a körülöttünk tomboló értelmetlenségben, egy olyan helyzetben, amit senki sem érdemelt ki és senki sem kívánt a másoknak – és szinte mindannyiunknak egyedül, vagy szűk környezetünkben kell elviselnünk.

Amikor el kell kerülnünk a fizikai kapcsolatokat, nem közeledhetünk egymáshoz a térben – akkor kell egymáshoz kapcsolódnunk kultúránkban, zenénkben.

Ha gyökereinket keressük, hamar rátalálunk a magyar zenére, népzeneire. Az értékek felmutatásában, a bennük rejlő szépség kibontakoztatásában a mindannyiunk által ismert Bartók mellett az egyre ismertebbé váló tanítványának, Lajtha Lászlónak köszönhetünk nagyon sokat.

Bartók Béla az akkoriban mindössze 28 éves zeneszerzőt a legnagyobb hazai tehetségek között tartotta számon: „Kodályon és Lajthán kívül nincs értékes zeneszerzőnk” – írta egy angol zenetörténésznek.

Lajtha célja az volt, hogy közelebb hozza hozzánk a zenét, amely segít, támogat, lelkesít és vigasztal bennünket. Humanista zeneszerző volt.

Inspirációit a magyar hangszeres és történeti népzeneben találta meg, melynek eredeti forrásait gyűjtötte egész életében. Magyar népzenei alapokra építette fel életművét, amelyet németországi és franciaországi utazásai során szerzett élményeivel, benyomásaival, Bach, Haydn, Mozart, Debussy és Ravel tanulmányozása után, saját zeneszerzői tehetségének nyelvén tett európaivá, nemzetközivé – és így ismertette meg a világgal a magyar népzenei hagyományok gazdagságát.

Nemcsak zeneszerzőként, de kulturális diplomataként is szolgálta hazáját nemzetközileg elismert zenetudósként, az 1932-ben megalakult párizsi Triton Társaságnak tagjaként, a Népszövetség által létrehívott Népművészet és Néphagyományok Nemzetközi Bizottsága népzene-néptánc osztályának elnökeként, majd az UNESCO védnöksége alatt működő International Folk Music Council (Nemzetközi Népzenei Tanács) egyik megalapítójaként - a kommunista hatalomátvétel előtt. 1948-ban, sikeres londoni útjáról visszatérve azonban elvették útlevelét, amelyet 14 évig nem is kapott vissza.

Ezzel sem tudták azonban megakadályozni, hogy tehetsége, szerény egyénisége, nemzetközi ismertsége és fáradhatatlan zenei szervező- és alkotómunkája révén a Francia Szépművészeti Akadémia 1955-ben tagjai közé válassza.

A zene egyaránt kötődik múltunkhoz és hagyományainkhoz és egyaránt visz közelebb minket embertársainkhoz, közösségeinkhez – amire napjainkban nagyon nagy szükségünk van. Bár fizikailag nem juthatunk el a világ más pontjaira, Lajtha zenéje elrepít minket egy olyan világba, amelyet minden embertársunk egyaránt megért, átél és amely sokunknak okoz vigaszt, örömet.

A zene mindenki által érthető, nemzetközi nyelve összeköt bennünket. Ezt a híd szerepet játszotta Lajtha egész életében kultúrdiplomataként. A zene iránti igény felkeltéséért, a zenében rejlő szépség

és tudás felmutatásáért azonban sokat kell dolgoznia a szakembereknek, ahogy azt idei díjazottunk, Bara Hajnal is teszi fáradhatatlanul és lelkesen.

Bara Hajnal a Maros megyei Dicsőszentmárton mellett, Vámosgálfalván született 1959-ben. 38 éve szórványban, Bukarestben él. Felsőfokú tanulmányait a rendszerváltás után, felnőttként, egy bukaresti magánegyetemen végezte, zenetanári és MA oklevelet szerzett zeneművészet szakágban. 15 éve dolgozik a Bukaresti Magyar Kulturális Intézetben más beosztása mellett zenei referensként is. Szak- és műfordítói munkája eredményeként az "Observator Cultural" nevű, egyik legjelentősebb román kulturális hetilapban jelentek meg Bartók Béla, Kodály Zoltán, illetve Lajtha László életéről és munkásságáról szóló írások, tanulmányok.

Solymosi Tari Emőkének a "Fejezetek a zeneszerző Lajtha László életéből" című 2013-as kiállítása román nyelvű anyagainak elkészítése során került közelebbi kapcsolatba Lajtha Lászlóval, ahol a szerző művei is megszólaltak. Ezt követően a kiállítást befogadta a George Enescu Múzeum is, majd Románia legrangosabb zenekara, a George Enescu Filharmónia Zenekara előadta Lajtha László VII. szimfóniáját, amikoris hozzávetőlegesen több mint másfélezren ismerhették meg Lajtha zenekari művét és munkásságát.

Bara Hajnal fordításában jelent meg 2018 decemberében az a 8 oldalas Lajtha-melléklet, mely Lajtha László írásaiból vett gondolatokat, valamint Solymosi Tari Emőke két tanulmányát is tartalmazta. A lapszám bemutatója alkalmával pedig újabb kamarakoncertre került sor, és ismét láthatóvá vált a Lajtha munkásságát bemutató kiállítás.

Bara Hajnal szakmai tanácsadói és fordítói közreműködésének köszönhetően Románia EU-s elnöksége idején a Bukaresti Nemzeti Opera által szervezett, Magyarországot bemutató rendezvényén Lajtháról és Kodályról olvashatott a közönség az operaház halljában rendezett kiállításon, amely Kolozsvárra, Székelyudvarhelyre, Marosvásárhelyre és más városokba is eljutott.

Bara Hajnal zenei referensként 2016 óta koordinálja a Magyar Zene Fesztivál néven futó előadóművészi versenyt, melyen olyan romániai fiatal muzsikusok vehetnek részt, akik magyar zeneszerzők műveit is műsorukra tűzik. A fesztivál során megemlékezünk az adott évben ünnepelt magyar zeneszerzőről vagy előadóművészeiről, így az immár több mint másfél évtizedet maga mögött tudó versenysorozaton több alkalommal emlékeztünk meg Kodály, Liszt, Bartók, Cziffra és Fischer Annie mellett Lajtha Lászlóról is.

Gratulálok a díjhoz és további sok sikert kívánok!